

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2016: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις

A.1 Περίληψη

Ο συγγραφέας στο δοκίμιο πραγματεύεται τα χαρακτηριστικά της φιλίας. Αρχικά, αναφέρεται στην οικουμενική αξία της και στη σχέση της με την αγάπη. Στη συνέχεια, χαρακτηρίζει τη φιλία «εύνοια», δηλαδή ευμενή διάθεση. Παρατηρεί ότι η εύνοια μπορεί να απευθύνεται μόνο σε άνθρωπο και διακρίνει τη φιλία από οποιαδήποτε τρυφερή σχέση με τα άψυχα. Ακολούθως, αναφέρεται στα είδη της φιλίας με βάση τα τρία αριστοτελικά κριτήρια: τη χρησιμότητα, την ευχαρίστηση και το «αγαθόν». Τέλεια φιλία είναι αυτή που προκύπτει από την ομοιότητα των ανθρώπων στο πεδίο της ανθρώπινης αξίας και τη σταθερότητά της εγγυάται η «αρετή». Καταλήγοντας, χαρακτηρίζει το φίλο απαραίτητο ως παραστάτη, σύμμαχο, καλοπροαίρετο σύμβουλο, αυστηρό κριτή.

- B.1** α. ΛΑΘΟΣ
β. ΣΩΣΤΟ
γ. ΣΩΣΤΟ
δ. ΣΩΣΤΟ
ε. ΛΑΘΟΣ

B.2 α. Η παράγραφος αναπτύσσεται με **διαίρεση** καθώς στη θεματική πρόταση η έννοια της φιλίας διακρίνεται σε τρία είδη με βάση τα συγκεκριμένα αριστοτελικά κριτήρια («Μπορούμε ... «δια το αγαθόν»). Στη συνέχεια ακολουθεί **αιτιολόγηση**. Αιτιολογούνται τα δύο πρώτα είδη φιλίας με κριτήρια τη χρησιμότητα (Στην πρώτη περίπτωση ... κτλ) και την ευχαρίστηση (Στη δεύτερη ... κτλ.).
(Πιθανή σωστή απάντηση είναι και τα παραδείγματα).

β. άλλωστε : αντίθεση, συμπληρωματική τοποθέτηση
δηλαδή : επεξήγηση
όταν : προϋπόθεση
λοιπόν : συμπέρασμα

- B.3** α. επαίνεσαν ικανοποίηση παρέα άφθαρτη ευτελίζεται
β. ξένη αδέξιος βλάβη απαξία επιεική

B.4 α. «**δια το χρήσιμον**» : πρόκειται για όρο της αριστοτελικής φιλοσοφίας, που ο συγγραφέας χρησιμοποιεί αυτούσιο και γι' αυτό κάνει χρήση εισαγωγικών.
«**αγαπά**» : η λέξη χρησιμοποιείται στο πλαίσιο ειδικού λεξιλογίου, μιας κοινωνιολογικής προσέγγισης, μιας απόπειρας ορισμού και όχι με τη γενική σημασία της.
(**υλικό ή ηθικό**) : πρόκειται για διευκρίνιση

β. β' ενικό : προσπάθεια οικειότητας, αμεσότητας στην επικοινωνία με τον αναγνώστη, ένα είδος «εμπλοκής» του στο θέμα, κάτι που ενισχύει παράλληλα την καθολικότητα του ενδιαφέροντος για το θέμα.

α' πληθυντικό : τονίζει την καθολικότητα της ανάγκης για τη φιλία στη ζωή, βάζοντας και τον εαυτό του μέσα σε αυτό.

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία

Απαραίτητη η προσφώνηση και η αποφώνηση.

Το ύφος του λόγου: απλό, καθώς απευθύνεται σε ακροατήριο συνομιλήκων

Συμμαθητές, συμμαθήτριες,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Αναφορά στη δυσκολία δημιουργίας υγιών ανθρωπίνων σχέσεων στη σύγχρονη εποχή που χαρακτηρίζεται από άγχος, ανασφάλεια, ασταθές οικονομικό περιβάλλον και άρα εποχή γενικότερης κρίσης αξιών.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ: Αναφορά στη διαχρονική αξία της φιλίας και στην αναγκαιότητα της ύπαρξής της σε κάθε εποχή, ιδιαίτερα σε μια δύσκολη και σκοτεινή, από πολλές πλευρές, εποχή σαν τη σημερινή.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ:

α) Χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας:

- Σεβασμός και εκτίμηση στην προσωπικότητα του άλλου
- Ειλικρίνεια, εντιμότητα, ανιδιοτέλεια, παντελής έλλειψη σκοπιμότητας και εξυπηρέτησης αυστηρά ατομικών ή άλλων συμφερόντων
- Αγάπη, συμμετοχή στον πόνο, στις αποτυχίες και στις δύσκολες στιγμές, πολύ περισσότερο, όμως, στις χαρές και στις επιτυχίες
- Αυθεντικότητα και αλtruισμός
- Σεμνότητα, αγνότητα ψυχής
- Κοινές αξίες που θεμελιώνουν κοινές επιδιώξεις και στόχους ζωής σε ηθικό επίπεδο
- Ικανότητα και διάθεση να συζητούνται τα πάντα

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ: Αναφορά στην ιδιότητα του ανθρώπου ως «ζώου πολιτικού», που επιδιώκει τη συναναστροφή με το συνάνθρωπο γιατί μόνο μέσω αυτής μπορεί να φτάσει στην ολοκλήρωση. Σύνδεση αυτής της επιδίωξης με το σύγχρονο τρόπο δημιουργίας φιλικών σχέσεων μέσω διαδικτύου.

β) Άποψη για το ρόλο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης / διαδικτύου στη δημιουργία σχέσεων φιλίας:

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δημιουργούν την ψευδαίσθηση της φιλίας. Σε καμιά περίπτωση οι φιλίες αυτές δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αυθεντικές, ουσιαστικές και ακατάλυτες γιατί:

- Οι άνθρωποι απομακρύνονται από το μόνο σωστό περιβάλλον για τη δημιουργία φιλικών σχέσεων που είναι ο συγχρωτισμός και η κοινωνική επαφή, με αποτέλεσμα να απομονώνονται.
- Οι δικτυακοί φίλοι σπάνια έως ποτέ μπορούν να πάρουν θέση και να παίξουν καταλυτικό ρόλο σε θέματα συμπαράστασης, υποστήριξης, δημιουργίας κοινών εμπειριών.
- Είναι αδύνατο να γίνει κάποιος αποδέκτης συμβουλών, προτροπών, οποιασδήποτε θετικής επίδρασης προκριμένου να αποφύγει λάθη, μέσω διαδικτύου.
- Το «προφίλ» πολλών δικτυακών φίλων είναι συχνά ψευδές και παραπλανητικό και η φιλία δεν ευδοκιμεί σε περιβάλλον ψεύδους.
- Η φιλία είναι υπόθεση ιδιωτική, προσωπική: δε γεννιέται και δεν αναπτύσσεται στα «φόρα» και υπό την παρακολούθηση πολλών αδιάκριτων βλεμμάτων.
- Το διαδίκτυο και οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης κρύβουν κινδύνους, καθώς υπάρχουν πολλοί που σκοπό έχουν την εκμετάλλευση και τη δημόσια προβολή προσωπικών δεδομένων για λόγους ηλεκτρονικής βίας και εκβιασμού. Η φιλία δεν ευδοκιμεί σε περιβάλλον ανασφαλές και απειλητικό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Η φιλία είναι ανθρώπινη αξία από τις πιο σημαντικές. Ως αξία απαιτεί επίπονη και ουσιαστική καλλιέργεια, πρώτα σε επίπεδο εσωτερικό, και έπειτα πράξη και προσπάθεια ,σε επίπεδο κοινωνικής επαφής. Τα μέσα δικτύωσης, με τη λογική τους και τον τρόπο που έχουν διαμορφωθεί, αποτρέπουν από κάθε ειλικρινές, αυθεντικό εσωτερικό ή εξωτερικό διάλογο.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές και δεν είναι φυσικά οι μόνες που θα μπορούσαν αν θεωρηθούν ορθές.

Ευδοξία Πούλιου, φιλόλογος